

tilbørlig Hjælp, Opmuntring og Forstaaelse, saasom at lade enten Enken eller een af Børnene, naar de dertil ere behøvende, faae Faderens Gaard fremfor nogen Anden, enten uden eller for en taalelig Indfæstning, til en Belønning for den Afdødes Stræbsomhed, at ikke forhøje Bøndernes Afgift over det, som Gaardene udi denne Fordebog er ansat for, at forstaae Bønderne for alt Hovarbejde, som ikke egentlig vedkommer enten Gaardens Avling eller Skovning, Torvstænk, Bænge, Reparation og deslige fornødne Hoverie, at ikke bebyrder Bønderne med større Hoverie, ved at fritage nogen derfra, eller lade nogen af Gaardene blive øde, men heller at anskaffe ved Leilighed et større Antal Hoverie Bønder til Lættelse for de andre, at ikke sælge Godsens unge Mandskab deres Frihed, hvorover Bøndergaardene maatte mangle gode Beboere, og Bønderne de fornødne Tjenestekarle. Ellers maa allene Dstrup Byes Bønder fritages for Hov-Arbejdet ved Gaardens Avling, naar i deres Sted kan faaes et lige Antal Bønder nærmere Birkholm. Men hvad Hovarbejde, der foreskalder med Skovning, Torvstænk, dets Kjørsel til Birkholm og deslige Arbejde maae de forrette tilligemed Hovnings Bønderne til Lættelse for disse.

Bilag II.

Justitsministeriet, den 7de Januar 1869.

Efter at det i Henhold til det ærede Udvalgs behagelige Skrivelse af 2den f. M. foretagne Eftersyn af Erectionsbrevene m. v. for de under Lehnscntrollen staaende Lehn, Stamhuse og Fideicommissgodser er tilendebragt, skulde jeg i Forbindelse med Ministeriets Skrivelse af 19de f. M. ikke undlade tjenstligst at meddele, at der i Erectionsbrevene for Stamhusene og Fideicommissgodserne ikke sees at være fastsat andre Bestemmelser til særlig Gavn for Godsernes Bønder eller Andre end de successionsberettigede Slægter, eller hvorefter Godserne i Tilfælde af Slægternes Uddøen eller lignende Eventualiteter skulle tilfalde offentlige Stiftelser eller deslige, end følgende:

1) Det Arentstorffske Fideicommis (Dvergaard).

I Post 3 af det under 17de October 1834 confirmerede Erectionsbrev af 6te April f. A. bestemmes:

„Er endelig ogsaa denne Stamme uddød, tilfalder Fideicommisset Staten og er i saa Fald vort allerunderdanigste Ønske, at deraf maa oprettes en Skole lig den i Herlufsholm nu oprettede, og at den maa henlægges under det kongelige danske Cancellies umiddelbare Bestyrelse.“

2) Stamhuset Aulsunggaard.

I § 2 af det under 2den Januar 1778 confirmerede Erectionsbrev af 30te December 1767 med Paategning af 1ste September 1777 bestemmes:

„Naar Ingen mere er til, som fra mig og Hustru tillige nedstammer, og som Stamhuset paa de udi dette Testamente foreskrevne Vilkaar vil antage, henfalder det til Regjeringens allernaadigste Disposition til Studeringers Forfremmelse eller unge Memmers Opdragelse og Underviisning, eller til unge og ugifte Fruentimmers Udstyr, hvilken af Delene eller paa hvilken Maade Regjeringen for bedst allernaadigst finder for got; finder Regjeringen allernaadigst for got sig ei hermed at befatte, og Stamhuset for den satte Art (ca. 50 Rd. pr. Tønde Hartkorn) ei vil indløse, da holde Kreditorene og Pantthaverne sig til Stervboet og Godset efter Loven.“